

Shirk i ar-Rububiyyah (Tillægge Allâh partnere i Herredømmet)

Shirk i Rububiyyah opstår enten ved forestillingen om, at andre har del i Allâhs (swt) Herredømme over skabelsen, dvs. som Hans ligeværdige eller næsten-ligeværdige. Det kan også opstå ved forestillingen om, at der ikke eksisterer nogen Gud over skabelsen overhovedet. De fleste religiøse systemer falder ind under det første aspekt af *Shirk* i Rububiyyah, mens filosoffer og deres selvskabte ideologier og filosofier hører typisk inde under det andet aspekt.

(A) Shirk ved tilskrivelse af partnere

Til denne kategori hører de forestillinger, hvori det accepteres, at der er en "hoved-Gud" eller et "øverste væsen", som hersker over skabelsen. Samtidig deles Hans Herredømme af andre mindre guder, ånder, dødelige, himmellegemer eller jordiske ting. Normalt benævner teologer og filosoffer disse trossystemer som værende monoteistiske (at have én Gud) eller polyteistiske (at have mere end én Gud). Ifølge Islâm er alle disse systemer polyteistiske og repræsenterer forskellige stadier i de guddommelige åbenbarings forfald, der har fundet sted gennem tiden, og som alle oprindeligt byggede på *Tawhîd*. I hinduismen findes en række guder. Det øverste væsen *Brahman* opfattes som altdominerende, uforanderlig og evig, det abstrakte upersonlige og absolutte, hvori alle ting har deres begyndelse og slutning. En anden "gud" *Brahma* er den personificerede skaber af universet, der danner en treenighed med opretholderen *Vishnu* og ødelæggeren *Shiva*. Dermed udtrykkes *Shirk* i *Rububiyyah* ved at Guds skabende, nedbrydende og opretholdende kræfter tilskrives andre guder. Den kristne tro siger, at den ene Gud viser sig i tre personer: Faderen, Sønnen (Jesus) og *Helligånden*. Disse tre personer anses alligevel som værende én enhed, delende én "substans". Profeten Jesus ophøjes til guddommelighed, sidder på Guds højre hånd og bedømmer verden. I den hebræiske Bibel er *Helligånden* en måde, hvorpå Gud udøver sine skabende kræfter, hvorimod i den kristne tro er den en del af en guddom. Paulus gjorde *Helligånden* til Jesus' andet jeg og de kristnes vejleder og hjælper, der først viser sig på Penecost-dagen. *Shirk* i *Rububiyyah* forekommer således i den kristne tro ved, at Jesus og *Helligånden* er Guds partnere i Hans Herredømme. Desuden opstår denne form for *Shirk* også ved deres tro på, at Jesus alene kan dømme over hele verden, og at de kristne bliver hjulpet og vejledt af *Helligånden*. Blandt nogle muslimer manifesteres *Shirk* i *Rububiyyah* sig i deres tro på, at helgeners ånd og andre retskafne mennesker kan påvirke denne verdens affærer selv efter deres død. De tror på, at sjælene kan opfylde ens behov, fjerne ulykker og hjælpe dem, som påkalder dem. Dette er grunden til, at gravtilbedere tillægger menneskesjæle den guddommelige evne at fremkalde begivenheder i dette liv, som faktisk kun Allâh (swt) kan skabe. Troen på "*Rijâl al-Ghaib*" er almindelig hos mange *sufier* (muslimske mystikere), hvis overhoved besidder dén plads, de kaldes "*Qutub*", hvorfra verdensens affærer kontrolleres og styres.

(B) Shirk ved benægtelse

Denne underkategori repræsenterer de adskillige filosofier og ideologier, der enten direkte eller indirekte benægter Guds eksistens. Dvs. at i nogle tilfælde kan man finde ateisme (Guds eksistens fornægtes totalt) eller panteisme (Guds eksistens accepteres, men måden hvorpå han opfattes, fornægter hans eksistens). Der er nogle enkelte gamle religiøse "systemer", hvori Gud ikke eksisterer. Det mest kendte af dem er systemet, der tilskrives Gautama Buddha. Buddhismen er en reformistisk

bevægelse, der opstod ud fra hinduismen. Den blev dannet i det 6. århundrede f.k. Buddhismen opstod, da hinduismens kastesystem ikke var forenelig med deres tankegang. I løbet af det 3. århundrede BC blev det en statsreligion. Med tiden blev buddhismen integreret i hinduismen, og Buddha selv blev en af *avatarerne* (inkarnationerne af Gud). Det forsvandt fra Indien, men blev dominerende i Kina og andre østlige lande. *Hinayana*-buddhisme (400-250 BC) er den tidlige og mere strikse fortolkning af buddhismen, der opstod efter Gautama Buddhas død. Denne gør det klart, at der ikke er nogen Gud, og derfor pålægger det individet selv at blive frelst. Derved er denne gamle gren af buddhismen et eksempel på *Shirk* i *Rububiyyah*, hvor Gud eksistens direkte benægtes. Et andet gammelt eksempel er faraoen fra profeten Moses' s tid. Allâh (swt) sagde i Al-Qur'ân, at faraoen benægtede Guds eksistens og påstod overfor Moses og Ægyptens folk, at han var den eneste sande herre over hele skabelsen. Allâh fortæller, at farao sagde til Moses,

"Hvis du vælger en Gud ved siden af mig, så vil jeg sandelig fængsle dig"
Sûrah ash-Shûrâ, 26:29

og til folket,

"Han proklamerede, 'jeg er din Herre, den Mest Ophøjede.'"
Sûrah an-Nâzi'ât, 79:24

I det 19. og 20. århundrede kom en række europæiske filosoffer med påstanden om Guds manglende eksistens. Dette blev senere kendt som "Gud-er-død-filosofien". Den tyske filosof Philipp Mainlander (1841-1876) hævder i sit hovedværk, *The Philosophy of Redemption* (1876), at verden begynder med Guds død, eftersom at Gud er et princip om enhed, der er spredt i flertallet af verden. Gud skulle samtidigt også være et princip af lykke, der er benægtet i de lidelser, der finder sted og dominerer verden. I Prøjsen støttede Friedrich Nietzsche (1844-1900) ideen om "Gud-er-død" og foreslog, at Gud ikke var andet end en afbildning af menneskets ængstelige bevidsthed, og at dét menneske var broen til supermand. Jean Paul Sartre, en fransk filosof i det 20. århundrede, fulgte i de andres fodspor i filosofien "Gud-er-død". Han påstod, at Gud ikke kunne eksistere, fordi han var en modsætning. Ifølge ham er ideen om Gud en projektion, som mennesket må lave, fordi han er, hvad han er. Darwins (d. 1882) forslag, om at mennesket var en lovprist og forherliget abe, var vidt accepteret i de sociale videnskabsmænds teorier i det 19. århundrede, da det gav dem "et videnskabeligt grundlag" for Guds manglende eksistens. Ifølge disse udviklede religionen sig fra animisme til monoteisme samtidigt med menneskets påståede sociale udvikling fra et uafhængigt individ til en national stat og dets fysiske udvikling fra abe til menneske. De forsøger at flygte fra spørgsmålene, der omgiver skabelsen ved at påstå at der ingen skabelse har været og ved at tilskrive skabelsen Allâhs egenskab af at være uden begyndelse og ende. I dag har Karl Marx's følgere, kommunister og videnskabssociologer samme holdning. De påstår, at oprindelsen til alt, der eksisterer, er stof i bevægelse. De hævder yderligere, at Gud er en indbildning i menneskets bevidsthed, der er blevet skabt af de herskende klasser for at retfærdiggøre deres nedarvede styre og for at aflede de undertrykte massers opmærksomhed fra de realiteter, som de lever i. Et eksempel på denne form for *Shirk* blandt nogle muslimer er at finde blandt mange *sufier* som f.eks. Ibn `Arabî, der påstår, at kun Allâh (swt) eksisterer (alt er Allâh, og Allâh er alt). De benægter Allâhs (swt) separate eksistens og benægter således Hans eksistens. Denne ide blev også udtrykt i det 17. århundrede af den hollandske, jødiske filosof Baruch Spinoza, der sagde, at Gud udgøres af samtlige dele af universet inklusive mennesket.

Fra bogen *Tawhids principper*